

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsak četrtek.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 8.—, inozemstvo
Din 64.—

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5
Telefon interurban 113

Cena inseratom: cela
stran Din 1400.—, pol stra-
ni Din 700.—, četrt strani
Din 350.—, Mali oglasi be-
seda Din 1.—, stalnim popust

Dota Slovencev naši državi.

Ljudski tabor v Žalcu, o katerem smo že v zadnji številki poročali, je ostal v neizbrisnem spominu ne samo udeležencem, marveč tudi našim političnim nasprotnikom. Širnim krogom našega ljudstva je ta veličastni shod povzdignil duha, meščanskim in kmetskim liberalcem pa je tako pritisnil na živce ter jih razburil, da kakor brez uma lažejo. Na žalskem taboru je imel najvažnejši govor minister g. dr. Korošec. Iz njegovega znamenitega govora povzamemo te glavne misli:

Kaj smo Slovenci prinesli v novo državo.

Kadar se ljudje ženijo, se vprašujejo, kaj je prinesla nevesta k hiši in kaj je prinesel seboj ženin. Tudi sedaj, ko smo si ustanovili svojo državo, našteva vsak od treh bratov, kakšno doto je prinesel v novo državo. Hrvatje in Srbi so prinesli s seboj lepo zgodovino, ki govori o kronanih glavah in poje junakom junaške pesmi. Mi Slovenci ne vemo v svoji zgodovini ničesar o kronanih glavah. Naša zgodovina je skromna, kakor je skromen sploh naš narod. Nismo prinesli tako slavnih zgodovinskih dogodkov, kakor drugi narodi, toda to, kar smo prinesli s seboj, je ono, kar drži države skupaj, je ono železo, ki se rabi v modernih konstrukcijah, da so zgradbe trajne in da ne razpadejo. Prinesli smo s seboj globoko ljubezen do naroda in njegove svobode. Na nas so pritiskali naši neprijatelji in vi sami dobro veste, da ste jim morali iztrgati trg za trgov, mesto za mestom, podjetje za podjetjem. Težka je bila borba, toda naša ljubezen do naroda je premagala vse nasprotnike. To je tista ljubezen, ki govori, kako lepa so naša polja, gorice in gozdovi; kako lep je naš jezik, naša pesem in pripoved. Vse to so naši ljudje razumeli in zato je vzplamtela v njihovih srcih ljubezen do lastnega naroda in vzklikla moč, da si niso dali vzeti svojega jezika. S to veliko ljubeznijo smo vstopili v novo državo in je ono najboljšo jamstvo, da države, kjer sta nam jezik in zemlja zavarovana, ne pustimo, ampak jo bomo branili, ker nam daje vse to, za kar smo se borili.

Dalje smo prinesli mi Slovenci s seboj nekaj, kar je za vsako državo temeljne važnosti. Mi Slovenci hočemo poštenost in pravičnost za vsakega. Hočemo enakosti za vse, kajti

naš narod ni razdeljen v aristokracijo in nižje sloje, ampak mi se čutimo vsi kot bratje, ali pišemo s peresom ali v zemlji z motiko, ali s kladivom v rudniku.

V državo smo prišli še z enim bogastvom, ki ga hočemo dati celi državi. To je žeja po kulturi, po omiki in izobrazbi. Naše veselje so prosvetni domovi po vaseh, naše osnovne šole ob cerkvah in vse, kar se godi po naših vaseh in gre za tem, da našemu narodu čim več kulture. V boju z Nemci so oni sipali med naše ljudstvo denar, mi pa dobro knjigo, in smo napredovali. Slovenec, ki drži v eni roki plug, v drugi pa knjigo, je končno vedno zmagal.

Toda človek ne živi samo od prosvete, potrebna je tudi gospodarska in poljedelska organizacija. Tudi na tem polju smo prinesli s seboj lepo doto in to je naše združništvo. Vse ostalo združništvo v naši državi je moralo preboleti hude krize in ni zamoglo pomagati narodu tako, kot bi moralo. O našem združništvu lahko rečemo, da je storilo svojo dolžnost in preprečilo, da niso naših ljudi niti izdaleka tako izžemali kakor naše brate. Združništvo je velika pridobitev in pomeni lepo doto, ki smo jo prinesli v našo državo.

Prinesli smo s seboj tudi lepo književnost in znanost ter smisel za red in mir. Mi smo mirni ljudje, hočemo imeti mir, da lahko napredujemo.

Proti onim, ki nosijo strup in blato v naše hiše.

V našem narodu so tudi taki ljudje, ki so se ponesrečili. Napadajo vero, narodnost in kadar jim gre v račun, niti z državo niso zadovoljni. Toda povedati moramo vsem, da njihovo mišljenje ni merodajno, odločilno je mišljenje velike večine našega naroda. Oni morajo napadati naše ljudi, ker hočejo, da bi postali tudi mi taki, kakoršni so sami. Zato mečejo blato na nas, da bi bili tudi mi blatni. Toda mi se s prezirom otrešamo tega blata. Potrebno je, da slovenski narod pokaže, kaj misli o tem blatnem časopisju, ki je prišlo kakor šiba nad slovenski narod. Toda, kadar je naš narod pogledal bistro v oči nasprotniku in ga odgnal že na pragu hiše, je vedno tudi zmagal. Tudi danes je treba odločno nastopiti proti onim, ki nosijo strup in blato v naše hiše. Bodite prepričani,

da se bodo potem poskrili in postali ponižni in pohlevni.

Obljubimo danes, da hočemo ostati zvesti svojemu slovenskemu narodu, svoji zemlji in svojemu jeziku. Danes pa tudi povdarjamo, da hočemo biti slejkoprej zidarji moči in slave naše jugoslovanske države. Nihče nas ni silil, da smo vložili kamne v zgradbo te države, zato pa tudi hočemo v državi svobodno in prosto dihati! Ohranimo ljubezen do vere, narodnosti in države in do nje, ki močno ljubi slovenski narod, do našega kralja!

POLITIČNI RAZGOVORI

»Prijatelji, Hrvatje so že tudi posegli v naše politične razgovore«, je dejal v nedeljo po maši gospodar svojim znancem.

Splošno začudenje pri vseh. Pa so se kar podali k gospodarju in ta jim je pokazal zagrebški »Jutranji list«, ki piše o političnih razgovorih »Slov. Gospodarja«:

»Kaj pa jim ni prav«, je povprašal župan.

Pazljivo so prebrali celo notico, ki pravi, da bomo mi Slovenci zoper radičevce agitirali s tem, da nas hočejo oni pod Zagreb, kakor so nas hoteli Srbi pod Beograd.

Gospodar je nagovoril prijatelje: »Čujte, ali gre tu res le za agitacijsko geslo? Ali pa gre za res — to je glavno vprašanje! Mi pravimo: Hrvatje vedo, da smo jim mi bili vedno dobri bratje, vedo, kako se je slovenski narod tudi zaradi hrvaškega vsa leta od začetka boril zoper beograjski centralizem. Hrvatje pa nam še kljub temu pravijo: Slovenija pride pod Hrvaško! Državo bomo razdelili na dva dela in Slovence bomo pritisnili, da boste kar cvlili!

»Škandal«, so vsi odločno protestirali. Gospodar pa je rekel: »Da ne boste dejali, da sem si stvar sam izmislil, da sem sam take krute besede rabil, naj vam o tem pove kaj več naš prijatelj, oblastni poslanec iz mariborske skupščine!«

Res je v tem vstopil domači poslanec in vsi so se prav iskreno pozdravili. Poslanec pa je začel pripovedovati:

»Nikoli ni bilo tako burno v mariborski skupščini kot pretekli teden. V četrtek večer smo se dali, da je bilo res hudo! Veste, da so radičevci,

ki so sedaj popolnoma pod komando demokratov, vložili skupno s celo opozicijo obtožnico zoper oblastni odbor, ker je v uradih prepovedal »Jutro«. To je od radičevcev zelo čudno! Mi smo odločno obsodili krivico, ki se je zgodila z zločinom v narodni skupščini, Hrvatje pa odobravajo zločin, ki ga vrši »Jutro« nad dr. Korošcem in slovenskim narodom. Že s tem da so Hrvatje to stvar podpirali, so pokazali, da se pofučkajo na nas.

V imenu Hrvatov je govoril g. dr. Baričević. On je sicer demokrat, ali seljaki so molčali kot voda, govoriti, smejo sedaj v imenu Hrvatov le demokrati! In kaj je rekel ta dr. Baričević o nas Slovencih? Rekel je, da pride čas, pride in ni več daleč, ko bomo Slovenci navezani na Hrvate in bomo cvlili, tako se nam bo godilo.

To je torej ono bratstvo, ki ga nam »prečanom« v Sloveniji prinaša Zagreb! To ni le čudno, to je škandalozno, da zastopnik Hrvatov v imenu Hrvatov v slovenskem Mariboru take stvari govori, tako grozi! Da nismo Slovenci mirni in trezni in smatramo takele izbruhe le za besede ne razsodnih ljudi, ki se ne zavedajo, kaj govorijo, bi prišlo do hudega obračuna. Tako pa smo ga pustili! Vam pa moramo to povedati, da veste, kako bratski so nam Hrvatje!

Gospodar je posegel vmes: »Tako je torej ta reč! Nam boš pozneje bolj podrobno povedal, kako je bilo! Sedaj pa še to-le, da bo »Jutranji list« v Zagrebu imel kaj več pisati! Zadnji čas sem opazil, da vse polno Hrvatov hodi po Sloveniji. Prodajajo razne drobnarije, zbirajo milodare, zraven tega pa agitirajo za Radiča in njegovo politiko. So pa to ne kaki reveži ali invalidi, pač pa trdni in zdravi ljudje. Sumim in po pravici sumim, da mi s temi milodari plačujemo radičevske agitatorje, ki se na ta način vzdržujejo.

Javno moramo zato pozvati oblast, da previdno izdaja dovoljenja za taka zbiranja vseh mogočih prispevkov po kmetih. Revežem Slovenci radi pomagamo, da bi pa agitatorje protislovenske politike plačevali z milodari, to je pa res malo preveč! Bodimo zato previdni tudi sami. Mi imamo poročila, da so ti ljudje v nekaterih hišah bili tudi nasilni in ker so bile samo ženske doma, so izvabili od njih večje svote denarja!

Ko to povdarjam, ne rečem, da sem zoper podporo revežem, katerih pa imamo dosti tudi mi, pač pa sem zoper to, da se naša dobrosrčnost na ta način izrablja!

Poslanec se je o tem podrobneje informiral in si vse zapisal. Marsikdo je vedel o tem kaj povedati. Doménili so se, kaj bo treba v tej zadevi okreniti. Nato pa jim je poslanec na široko pripovedoval, kako je bilo pri zadnjih sejah mariborske oblastne skupščine.

**Vsi na delo
za naše katoliško časopisje!**

POLITIKA

V NAŠI DRŽAVI.

Teško delo za nevtralno vlado. Še tudi ves pretekli teden je general Hadžič sestavljal nevtralno vlado. Klical je posamezne kandidate in se z njimi razgovarjal. Listi so za vsaki dan napovedovali vlado, a je ni bilo. V soboto je bilo že rečeno, da je Hadžič obupal. V nedeljo se je nenadoma zopet pojavil Aca Stanojevič in posegel v razplet krize. Dejal je takoj, da mora biti stvar v par dnevih rešena.

Prepad med Srbi in Hrvati vedno večji! Ker Hrvati zločin Puniša Račiča naprtujejo srbskemu narodu, kar pa je enaka krivica, kakor če ga »Jutro« naprtuje dr. Korošču in Slovincem, se prepad med Srbi in Hrvati vedno bolj veča. Hrvaški listi so začeli proti Srbom zelo grobo pisati, srbski listi pa so jim enako grobo odgovorili. Razne strokovne organizacije, ki so bile do sedaj med Zagrebom in Beogradom skupne, so se ločile. Ako se ta spor še nadalje umetno povečava, bo prišla nad Hrvaško močna roka. Bolje bi bilo za Hrvate, da postanejo bolj popustljivi. Namesto sabora, ki bi ga dobili, ako bi šli z nami, znajo dobiti — generala, ki si ga je Radič prav po nepotrebnem želel.

Vse delo stoji! Koliko nujnega dela čaka državo, ali ni mogoče delati, ker se ta kriza vleče kot morska kača. Eno najbolj nujnih del pa je državni proračun. Tega je treba pripraviti že sedaj, sicer pridemo zopet v dvanajstine in bomo vlekli od mesca do mesca. Nujne so priprave za izvršitev zakona o izjednačenju davkov. Te priprave je treba najprej izvršiti, če ne, se zakon ne bo mogel 1. januarja 1929 začeti izvajati. Velika večina državljanov je tega mnenja, naj se preide na delo in se spor med Srbi in Hrvati obravnava posebej.

Posojilo sklenjeno — izplača se v jeseni! Finančni minister dr. Markovič je prišel iz Londona in povedal, da je posojilo sklenjeno, da pa se bo izplačalo šele v jeseni, ker sta Radič in Pribičević raztrobila po svetu, da se posojila ne sprejme. Zato bo celo delo kot regulacija naših rek, zidanje železnic, dajanje brezobrestnega posojila za obnovo vinogradov — čakalo zopet eno leto. Narod si bo zapomnil, kdo je to zakrivil.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Italijanska zaslužena blamaža. — Mussolini je mislil, da bo naredil reklamo z Nobilom, ki ga je poslal na severni tečaj, pa je dosegel blamažo. General Nobile pride pred vojaško sodišče! Nameravali so ga peljati v Italijo preko Dunaja, Maribora, Ljubljane v Trst. Zdaj bo najbrž zadržan v Norveški. — Mussolini pa je doživel ne le blamažo, ampak tudi gospodarski polom zaradi svoje nadutosti! Mislil je, da mora njegova li-

ra biti draga in res stane 3 Din, namesto 1.60 do 1.80 Din. Kaj je posledica tega? Druginja v Italiji sami, tujcev ni od nikoder, italijanskega blaga se nef izvozi. Finančni minister je pretekli teden odstopil in kdo bo sedaj vzel italijansko kaso v roke, bo videl, da je — prazna! Zato ni čuda, da so v Italiji obdačili vsako sadno drevo, vsako kokoš, vsako okno, še — stranišča! Dolgo ne bo, da bo počilo!

Bolgarska mirna. Če tudi se v organizaciji makedonstvujočih stelja jo kar po vrsti, vendar bolgarska vlada skuša ohraniti mirno kri prebivalstva. Zanimivo je, da imajo sedaj ti Macedonci, ki napadajo našo državo, tudi sedež v Zagrebu! Napadalec dr. Laziča v notranjem ministristvu je bil iz Zagreba.

Pesem — him za Veliko Nemčijo! Pretekli teden so se vršile na Dunaju velike pevske prireditve. Pri glavnem nastopu je bilo 40.000 pevcev. Na ta koncert so prišli tudi nemški državni ministri. — Cela prireditev pa je bila le kulturno pobarvana, drugače pa zelo politična. Bila je pro paganda za to, da se Avstrija priklonji Nemčiji.

Kaj hočejo Rusi? V Rusiji sami do bivajo kmetje vedno več vpliva. V mnogih krajih, kjer še kmetom ob žetvi jemljejo žito s polja in mu obljublajo, da bodo že potem skrbeli zanj, je došlo do težkih spopadov. Delavski voditelji uvidevajo, da bo treba postopanje s kmeti izpremeniti. — Da pokrijejo notranje boje, so poslali del vojske na poljsko mejo, da so se Poljaki močno razburili.

Novi predsednik Mehike — ustreljen! Mehika je izvolila novega predsednika Obregona namesto Callesa. Obregon je bil milejši do katoličanov kot Calles. Zdaj, ko je ustreljen, pa so takoj raznesli, da so ga katoličani dali ustreliti! Ker sedaj po tamošnjih postavah ostane Calles pred sednik, je seveda veliko bolj verjetno, da ga je dal Calles umoriti, da se je tako vzdržal na vladi. Da bo pa lahko še bolj divjal zoper katoličane, si je izmislil, da so ga katoličani umorili. Tudi Nero je dal nekoč mesto Rim zažgati in je potem kristjane obdolžil, da jih je lažje preganjal. Zloben človek se ne straši nobenih sredstev! Tudi Calles se jih ni! Ta umor on sam preiskuje, kakor je pač Mussolini sam preiskoval, ko so Matteotija ubili, ko so bombo na kralja vrgli, pa se krivci — niso našli!

Vsi za svetovni mir! Ta poziv gre od naroda do naroda! Slovenski narod je že letos dokumentiral po svojem voditelju dr. Korošču, da žrtvuje kar se le da žrtvovati, samo da se ohrani mir! Sedaj se obračajo evropski narodi na Rusijo, da se priključi temu načelu Kellogove pogodbe.

7. ZANEDELJO

Tvoj dan.

Ko človek čita ali sliši evangelij 9. nedelje po binkošti, mora postati